

جمهوری اسلامی ایران

بسم الله الرحمن الرحيم

سیاست‌های کلی محیط زیست

- ۱- مدیریت جامع، هماهنگ و نظام‌مند منابع حیاتی (از قبیل هوا، آب، خاک و تنوع زیستی) مبتنی بر توان و پایداری زیست‌بوم بویژه با افزایش ظرفیت‌ها و توانمندی‌های حقوقی و ساختاری مناسب همراه با رویکرد مشارکت مردمی.
- ۲- ایجاد نظام یکپارچه ملی محیط زیست.
- ۳- اصلاح شرایط زیستی به منظور برخورداری ساختن جامعه از محیط زیست سالم و رعایت عدالت و حقوق بین نسل.
- ۴- پیشگیری و ممانعت از انتشار انواع آلودگی‌های غیرمجاز و جرم‌انگاری تخریب محیط زیست و مجازات مؤثر و بازدارنده آلوده‌کنندگان و تخریب‌کنندگان محیط زیست و الزام آنان به جبران خسارت.
- ۵- پایش مستمر و کنترل منابع و عوامل آلاینده هوا، آب، خاک، آلودگی‌های صوتی، امواج و اشعه‌های مخرب و تغییرات نامساعد اقلیم و الزام به رعایت استانداردها و شاخص‌های زیست محیطی در قوانین و مقررات، برنامه‌های توسعه و آمایش سرزمین.
- ۶- تهیه اطلس زیست‌بوم کشور و حفاظت، احیاء، بهسازی و توسعه منابع طبیعی تجدیدپذیر (مانند دریا، دریاچه، رودخانه، مخزن سدها، تالاب، آبخوان زیرزمینی، جنگل، خاک، مرتع و تنوع زیستی بویژه حیات وحش) و اعمال محدودیت قانونمند در بهره‌برداری از این منابع متناسب با توان اکولوژیک (ظرفیت قابل تحمل و توان بازسازی) آنها بر اساس معیارها و شاخص‌های پایداری، مدیریت اکوسیستم‌های حساس و ارزشمند (از قبیل پارک‌های ملی و آثار طبیعی ملی) و حفاظت از منابع ژنتیک و ارتقاء آنها تا سطح استانداردهای بین‌المللی.
- ۷- مدیریت تغییرات اقلیم و مقابله با تهدیدات زیست محیطی نظیر بیابان‌زایی، گرد و غبار بویژه ریزگردها، خشکسالی و عوامل سرایت‌دهنده میکروبی و رادیواکتیو و توسعه آینده‌نگری و شناخت پدیده‌های نوظهور زیست محیطی و مدیریت آن.
- ۸- گسترش اقتصاد سبز با تأکید بر:
- ۸-۱ - صنعت کم‌کربن، استفاده از انرژی‌های پاک، محصولات کشاورزی سالم و ارگانیک و مدیریت پسماندها و پساب‌ها با بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های اقتصادی، اجتماعی، طبیعی و زیست محیطی.

عظیم

جمهوری اسلامی ایران

- ۸۲- اصلاح الگوی تولید در بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی و بهینه‌سازی الگوی مصرف آب، منابع، غلذات، مواد و انرژی بویژه ترویج مواد سوختی سازگار با محیط زیست.
- ۸۳- توسعه حمل و نقل عمومی سبز و غیرفسیلی از جمله برقی و افزایش حمل و نقل همگانی بویژه در کلان شهرها.
- ۹- تعادل بخشی و حفاظت کیفی آب‌های زیرزمینی از طریق اجرای عملیات آبخیزداری، آبخوان‌داری، مدیریت عوامل کاهش بهره‌برداری از آب‌های زیرزمینی و تبخیر و کنترل ورود آلاینده‌ها.
- ۱۰- استقرار نظام حسابرسی زیست محیطی در کشور با لحاظ ارزش‌ها و هزینه‌های زیست محیطی (تخریب، آلودگی و احیاء) در حساب‌های ملی.
- ۱۱- حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری‌ها و فناوری‌های سازگار با محیط زیست با استفاده از ابزارهای مناسب از جمله عوارض و مالیات سبز.
- ۱۲- تدوین منشور اخلاق محیط زیست و ترویج و نهادینه سازی فرهنگ و اخلاق زیست محیطی مبتنی بر ارزش‌ها و الگوهای سازنده ایرانی - اسلامی.
- ۱۳- ارتقاء مطالعات و تحقیقات علمی و بهرمندی از فناوری‌های نوآورانه زیست محیطی و تجارب سازنده بومی در زمینه حفظ تعادل زیست بوم‌ها و پیشگیری از آلودگی و تخریب محیط زیست.
- ۱۴- گسترش سطح آگاهی، دانش و بینش زیست محیطی جامعه و تقویت فرهنگ و معارف دینی مشارکت و مسئولیت‌پذیری اجتماعی بویژه امر به معروف و نهی از منکر برای حفظ محیط زیست در تمام سطوح و اقشار جامعه.
- ۱۵- تقویت دیپلماسی محیط زیست با :
- ۱۵-۱- تلاش برای ایجاد و تقویت نهادهای منطقه‌ای برای مقابله با گرد و غبار و آلودگی‌های آبی.
- ۱۵-۲- توسعه مناسبات و جلب مشارکت و همکاری‌های هدفمند و تأثیرگذار دوجانبه، چندجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه محیط زیست.
- ۱۵-۳- بهره‌گیری مؤثر از فرصت‌ها و مشوق‌های بین‌المللی در حرکت به سوی اقتصاد کم کربن و تسهیل انتقال و توسعه فناوری‌ها و نوآوری‌های مرتبط.

باسمه تعالی

سیاست های کلی محیط زیست ابلاغی توسط مقام معظم رهبری
و مسئولیت دستگاه های اجرایی

سیاست های کلی محیط زیست	دستگاه / دستگاه های مسئول	دستگاه های مجری
۱. مدیریت جامع، هماهنگ و نظاممند منابع حیاتی (از قبیل هوا، آب، خاک و تنوع زیستی) مبتنی بر توان و پایداری زیستبوم به ویژه با افزایش ظرفیتهای توانمندی های حقوقی و ساختاری مناسب همراه با رویکرد مشارکت مردمی	سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت کشور معاونت زنان و امور خانواده سازمان جنگل ها و مراتع سازمان شیلات سازمان پتادرو کشتیرانی سازمان هواشناسی شورای عالی استان ها سازمان حفاظت محیط زیست وزارت نیرو وزارت جهاد کشاورزی معاونت حقوقی ریاست جمهوری وزارت نفت وزارت صنعت، معدن و تجارت
۲. ایجاد نظام یکپارچه ملی محیط زیست	سازمان حفاظت محیط زیست	کلیه دستگاه های اجرایی
۳. اصلاح شرایط زیستی به منظور بر غرور بار ساختن جامعه از محیط زیست سالم و رعایت عدالت و حقوق بین نسلی	سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وزارت دادگستری سازمان جنگل ها و مراتع
۴. پیشگیری و معافیت از انتشار انواع آلودگی های غیر مجاز و جرم انگاری تخریب محیط زیست و سبازات مؤثر و بازدارنده ی آلوده کنندگان و تخریب کنندگان محیط زیست و الزام آنان به جبران خسارت	سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت دفاع وزارت نفت وزارت نیرو وزارت صنعت، معدن و تجارت وزارت راه و شهرسازی وزارت جهاد کشاورزی وزارت دادگستری سازمان حقوقی ریاست جمهوری
۵. پایش مستمر و کنترل منابع و عوامل آلاینده ی هوا، آب، خاک، آلودگی های صوتی، امواج و اشعه های مخرب و تغییرات نامساعد اقلیم، و الزام به رعایت استانداردها و شاخص های زیست محیطی در قوانین و مقررات، برنامه های توسعه و آمایش سرزمین	سازمان حفاظت محیط زیست سازمان مدیریت و برنامه ریزی سازمان ملی استاندارد	سازمان ملی استاندارد معاونت اجرایی ریاست جمهوری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات سازمان انرژی اتمی
۶. تهیه ی اطلس زیستبوم کشور و حفاظت احیاء بهسازی و توسعه ی منابع طبیعی تجدیدپذیر (مانند دریا، دریاچه، رودخانه، سبخان، سدها، تالاب، آبخوان زیرزمینی، جنگل، خاک، مرتع و تنوع زیستی به ویژه حیات وحش) و اعمال محدودیت قانونمند در بهره برداری از این منابع متناسب با توان اکولوژیک (ظرفیت قابل تحمل و توان بازسازی) آنها بر اساس معیارها و شاخص های پایداری مدیریت اکوسیستم های حساس و ارزشمند (از قبیل پارک های ملی و آثار طبیعی ملی) و حفاظت از منابع ژنتیک و ارتفاع آنها ناسطح استانداردهای بین المللی	سازمان حفاظت محیط زیست معاونت حقوقی ریاست جمهوری معاونت باورسانی ریاست جمهوری	سازمان حفاظت محیط زیست سازمان جنگل ها و مراتع وزارت جهاد کشاورزی وزارت نیرو سازمان میراث فرهنگی و گردشگری

۷. مدیریت تغییرات اقلیم و مقابله با تهدیدات زیست محیطی نظیر بیابان زایی، گرد و غبار به ویژه ریزگردها، خشکسالی و عوامل سرایت دهنده میکروبی و رادیاکتیو و توسعه ایپتدمنگری و شناخت پدیده های نوظهور زیست محیطی و مدیریت آن	سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت دفاع وزارت نفت وزارت نیرو وزارت صنعت، معدن و تجارت وزارت راه و شهرسازی سازمان مدیریت و برنامه ریزی وزارت جهاد کشاورزی سازمان جنگل ها و مراتع وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سازمان هواشناسی وزارت اطلاعات سازمان انرژی اتمی سازمان حفاظت محیط زیست
۸. گسترش اقتصاد سبز با تأکید بر: ۸.۱. صنعت کم کربن، استفاده از انرژی های پاک، محصولات کشاورزی سالم و ارگانیک و مدیریت پسماندها و پساب ها با بهره گیری از ظرفیت ها و توانمندی های اقتصادی، اجتماعی، طبیعی و زیست محیطی	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت امور اقتصاد و دارایی	وزارت نفت وزارت نیرو وزارت جهاد کشاورزی سازمان امور مالیاتی وزارت راه و شهرسازی سازمان شهرداری ها و دهیاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی وزارت صنعت، معدن و تجارت
۸.۲. اصلاح الگوی تولید در بخش های مختلف اقتصادی و اجتماعی و بهینه سازی الگوی مصرف آب، منابع، غذا، مواد و انرژی به ویژه ترویج مواد سوختی سازگار با محیط زیست	وزارت صنعت، معدن و تجارت سازمان مدیریت و برنامه ریزی	وزارت نفت وزارت نیرو وزارت جهاد کشاورزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۸.۳. توسعه حمل و نقل عمومی سبز و غیرفسیلی از جمله برقی و افزایش حمل و نقل همگانی به ویژه در کلان شهرها.	وزارت کشور سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت راه و شهرسازی سازمان شهرداری ها و دهیاری شورای عالی استان ها
۹. تعادل بخشی و حفاظت کیفی آب های زیرزمینی از طریق اجرای عملیات آبخیزداری، آبخیزداری، مدیریت عوامل کاهش بهره برداری از آب های زیرزمینی و تبخیر و کنترل ورود آلاینده ها.	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت نیرو وزارت جهاد کشاورزی وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت نیرو وزارت جهاد کشاورزی وزارت صنعت، معدن و تجارت
۱۰. استقرار نظام حساسی زیست محیطی در کشور با لحاظ ارزش ها و هزینه های زیست محیطی (تخریب، آلودگی و احیاء) در حساب های ملی.	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت امور اقتصاد و دارایی بانک مرکزی	کلیه دستگاه های اجرایی معاونت پارلمانی ریاست جمهوری
۱۱. حمایت و تشویق سرمایه گذاری ها و فناوری های سازگار با محیط زیست با استفاده از ابزارهای مناسب از جمله عوارض و مالیات سبز.	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری وزارت امور اقتصاد و دارایی	وزارت امور اقتصاد و دارایی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اتاق بازرگانی، صنایع معادن و کشاورزی اتاق صنعت و معدن صندوق توسعه ملی صندوق ملی محیط زیست وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱۲. تدوین منشور اخلاق محیط زیست و ترویج و نهادینه سازی فرهنگ و اخلاقی زیست محیطی مبتنی بر ارزش ها و الگوهای سازنده ایرانی - اسلامی.	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت علوم، تحقیقات و فناوری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وزارت آموزش و پرورش سازمان صدا و سیما سازمان زنان و امور خانواده مرکز مدیریت حوزه های علمیه سازمان شهرسازی ها و دهیاری	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت علوم، تحقیقات و فناوری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات وزارت صنعت، معدن و تجارت
۱۳. ارتقاء مطالعات و تحقیقات علمی و بهره مندی از فناوری های نوآورانه زیست محیطی و تجارب سازنده ی بومی در زمینه ی حفظ تعادل زیست بوم ها و پیشگیری از آلودگی و تخریب محیط زیست.	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت علوم، تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وزارت آموزش و پرورش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری سازمان تبلیغات اسلامی وزارت دادگستری ستاد اتمه جمعه و جماعات وزارت ورزش و جوانان وزارت کشور (نیروی انتظامی)
۱۴. گسترش منابع آگاهی، دانش و پیش زیست محیطی جامعه و تقویت فرهنگ و معارف دینی مشارکت و مسئولیت پذیری اجتماعی به ویژه امر به معروف و نهی از منکر برای حفظ محیط زیست در تمام سطوح و اقشار جامعه.	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرکز مدیریت حوزه های علمیه	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وزارت آموزش و پرورش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری سازمان تبلیغات اسلامی وزارت دادگستری ستاد اتمه جمعه و جماعات وزارت ورزش و جوانان وزارت کشور (نیروی انتظامی)
۱۵. تقویت دیپلماسی محیط زیست با: ۱۵-۱. تلاش برای ایجاد و تقویت نهادهای منطقه ای برای مقابله با گرد و غبار و آلودگی های آبی. ۱۵-۲. توسعه ی مناسبات و جلب مشارکت و همکاری های هدفمند و تأثیرگذار دوجانبه. چندجانبه، منطقه ای و بین المللی در زمینه ی محیط زیست. ۱۵-۳. بهره گیری مؤثر از فرصت ها و مشوق های بین المللی در حرکت به سوی اقتصاد کم کربن و تسهیل انتقال و توسعه ی فناوری ها و نوآوری های مرتبط.	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت امور خارجه وزارت نفت وزارت نیرو وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان حفاظت محیط زیست وزارت امور خارجه وزارت نفت وزارت نیرو وزارت صنعت، معدن و تجارت